

Adjektiiveja á la Alkon hinnasto

10.12.2007 - 19:47

Näin pikkujouluaikaan ”kasvoi sarvet päähän, kun tuli piru mieleen”: halutti kokeilla minkähänlaisia kirjallisuuskritiikkejä syntyisi niin sanottuja viinitermejä adoptoimalla? Tai muuta ”alkoholitermistöä” käyttämällä?

Alkon hinnastosta löytyy viini- ja olutsanasto. Tässä viinisanastoa:

Antava (rich): runsas, elinkaarensa huipulla oleva viini, vastakohtana termi sulkeutunut.

Aromikas (aromatic): houkutteleva, miellyttävä rypälearomi.

Bouquet: viinin pullosäilytyksen aikana syntyvä tuoksu ja maku.

Eloisa (lively, vigorous): tuore ja kevyt, kevyesti hiilihappoinen.

Esterinen (estery): tuoreessa viinissä esiintyvä banaania, mansikkaa, vadelmaa tms. muistuttava hedelmäkaramellimainen makeahko tuoksu ja maku.

Hapettunut (oxidised): viini on saanut liikaa happea; pahvinen, paperinen, matta, väsynyt.

Harteikas (robust, strong, heavy): voimakas rypäleestä tai maaperästä johtuva maku ks. roteva.

Hermostunut (nervy, nervous): viini on tilapäisesti poissa tasapainosta, esim. pullotuksen tai kuljetuksen vuoksi.

Hyökkäävä (aggressive): viinissä on ”potkua”: sen tuoksu ja maku ovat heti esillä.

Imelä (sugary, syrupy): liiallisen makea, äitelä.

Juureva (robust, sturdy, solid): vahva, tukeva, vankka.

Kehittynyt (developed): elinkaarensa huipulla oleva viini: bouquet hallitsee ja maku on

pehmentynyt ja pyöristynyt: punaviinin väri on rusehtava ja valkoviinin syvän keltainen.

Kireä (astringent, tough): viinissä on paljon tanniineja, jotka aiheuttavat limakalvoja kiristävän tunteen.

Lihaisa (meaty, chewy): voimakas, paksu, lähes pureskeltava.

Lyhyt (short, flabby): viinin maku katoaa nopeasti nieläisemisen jälkeen, ei jälkimakua.

Monivivahteinen (complex, subtle, expressive): vaihtelevan monipuolinen, ilmeikäs, vivahteikas, luonteikas.

Muhkea (big, great): poikkeuksellisen runsasmakuinen ja täyteläinen viini tai huippuviini tunnetulta alueelta ks. suuri.

Neutraali (neutral): viini, jossa ei ole mitään merkittävää luonteenpiirrettä.

Notkea (supple, suave): kuvaa punaviinin kovuusastetta (kova-notkea-pehmeä), maussa pehmeää hedelmäisyyttä.

Ontto (hollow, shallow): viini, jonka tuoksu lupaa enemmän kuin miltä se maistuu; maun keskivaihe puuttuu.

Piikivimäinen (flinty): muistuttaa hajua, joka syntyy, kun kahta kiveä hangataan vastakkain.

Pikantti (piquant, crispy, zesty): kirpeä, piristävä, virkistävä.

Pistelevä (pungent, pricked): etikkahapon aiheuttama tunne kielellä.

Pitkä (long, lingering): viini, jonka maku säilyy suussa pitkään.

Puhdaspiirteinen (clean, sound, typical, characteristic): lajilleen ominainen (vastakohtana termi sekava).

Raaka (unripe, sharp, tart): kypsymätön, jyrkästi hapokas.

Rehevä (voluptuous, luscious, rich): runsas, terve, voimakas.

Roteva (robust, strong): ks. harteikas.

Samettinen (velvety, smooth, mellow): miellyttävä, erittäin pehmeä suutuntuma.

Sekava (unbalanced): vastakohta puhdaspiirteinen, ks. tasapainoton.

Sulkeutunut (closed): viinin maku- ja tuoksu-ominaisuuksia on vaikea erottaa, mutta saattavat tulla esiin viinin kehittyessä: vastakohta antava.

Suuri (big, great): ks. muhkea.

Tiivis (concentrated, firm, intense): tiivistynyt, konsentroitunut, intensiivinen.

Tulinen (warm, heady, hearty): lämmin, viinissä ylimäärin alkoholia.

Ummehtunut (musty, mouldy): virheellinen viini; ks. korkinmakuinen.

Viipyvä (lingering, long) ks. pitkä.

Voimakas (strong, powerful, heavy): viinistä tulee esiin jokin ominaisuus niin voimallisena, että se hallitsee viinin luonnetta.

Äitelä (sugary, syrupy): epämiellyttävä makeus, ks. imelä.

Olutsanastoa:

Leipämäinen: hapanruisleipämäinen tuoksu.

Mämmimäinen: imelän maltainen, pääsiäismausteinen aromi.

Palanut: maltaat ovat erittäin voimakaspahteisia.

Savuinen: varsinkin pyökkisavulla maustettujen savuoluiden aromi.

Näitä termejä tai adjektiiveja käyttämällä saisi aikaiseksi vaikka minkälaisia kirjallisuuskritiikkejä. Ainakin niin sanotusti ”kieli poskessa” eli huumorimielessä kirjoitettuja. ;)

Alkon varsinaisesta hinnasto-osasta löytyi yllä mainittujen termien lisäksi lukematon määrä hauskoja ilmaisuja, joita tietenkin käytin pikimmiten hyväkseni. Ei kun kirjoittamaan kritiikkejä! ;)

*Mietiskelevä: ”Y:n teksti on palaneen tiivis, jopa tulinen ja herukkaisen mausteinen, joka jää viipyilemään lukijan kielen päälle rehevän juurevasti. Tilapäinen hermostuneisuus kadonnee ajan myötä.”

*Erikoisuutta kehuva: ”Vaikka H:n tuoreimmasta teoksesta oli leipämäisen mämminen arvio X:n sanomalehdessä, olen kuitenkin sitä mieltä, että romaani on ryhdikkään lämmin ja täyteläinen. Etten jopa sanoisi täyteläisyydessään pikantti sekä tamminen.”

*Ylistävä: ”A on jälleen ylittänyt itsenä, notkea teksti kristalloituu kirjan sivuille hehkuen lukijan mielessä voimakkaan savuisena. Yleisvaikutelma on samettinen, mutta silti pikantti, ja tekstin eri osa-alueista syntyy monivivahteisen kehittynyt kokonaisuus. Erinomaista!”

*Negatiivinen: ”K:n kevyen nahkainen novelli on ikävystyttävyydessään vailla vertaa. Kyllä huomaa, että novellien kirjoittaminen on aivan oma taiteen lajinsa. Tässä novellissa on suorastaan mämmimäisen ja ummehtuneisuuden voimakkaan roteva maku, joka jättää kireyden lukijan suuhun.”

*Niin täynnä adjektiiveja, että kritiikistä ei loppujen lopuksi saa mitään selvää: ”Kirjailija X:n uusi romaani on savuisen luumuinen, tekstiä hallitsee äitelä voimakkuus, joka kuitenkin romaanin loppupuolella viipyy kirjan sivuilla puhdaspiirteisenä. Tanniinisudessaan mukkean rehevä, raakudestaan huolimatta varsin samettinen. Ja kuitenkin erittäin antava aromikkuudessaan.”

*Savolaistyylinen ”suattaapi olla tai sitten ei –arvostelu: ”Teksti on suorastaan kimmeltävän esterinen ja eloisa, tosin makuasioitahan nämä ovat, joten voihan tästä olla montaa mieltä. Joku saattaa kokea tämän onttona ja ehkä jopa piikivimäisenä.”

Väkevien alkoholijuomien antia:

”X:n uusin on kevyen kuiva, melko iäkäs jo syntyessään, ehkä jopa rukiinen, mutta korkeintaan kevyesti maustettu. Valmistettu suomalaisen ohran sijaan suomalaisesta paperista.”

”Teksti tasapainoilee terävyyden ja kevyen yrttisyiden välillä. Välillä löytyy kellanruskeaa pehmeyttä, kevyttä konjakkimaisuutta, jota värittävät kirkkaan makeat ja terävät lakritsi- sekä anisaromit.”

”Hyvän kirjoittajan taitoihin kuuluu upottaa tekstiin värittömän hentoja mausteita, ja tässä tulee selvästi esille ginimausteisen, ja yllättävää kyllä välillä myös lempeän aniksisia sävyjä, jotka synnyttävät juureksellisen vaikutelman tekstin kaikilla tasoilla. Toisaalta tekstin sävyt ovat jopa tasapainoisen omenaisia, jotka silloin tällöin viivähtävät hengähtävällä tavalla hennon pähkinäisen puolella. Erittäin monipuolista ja tasokasta tekstiä, todellinen V.S.O.P., jota lukiessa tulee valtava jano!”

”Tämä X.O. on lajinsa priimaa, kirjaimellisesti meripihkanruskeaa tavaraa, joka sen vuoksi – korkeasta laadustaan huolimatta – herättää kysymyksen siitä, millaiselle paperille teksti on oikein painettu? Ilmeisesti kierrätyspaperille, jonka alkuperää voi vain jättää arvailemaan. Kirjasta leijuvan tasapainoisen täyteläisen sikarilaatikkaisen ja tummanruskean tuoksun perusteella paperin alkuperä vaikuttaa hiukan arveluttavalta. Ostakaa omalla vastuulla.”

:D

Hyvää joulun aikaa kaikille!